

ŞINZO ABE DÖNEMİNDE JAPON DIŞ POLİTİKASINDA YAŞANAN DEĞİŞİM¹

Emine AKÇADAĞ ALAGÖZ²

Öz

Bu makalenin amacı, Başbakan Şinzo Abe'nin Aralık 2012'de ikinci kez göreve gelmesinden sonra neden Japon dış politikasında değişim yaşandığı ve bu değişimin sadece kullanılan araçlar düzeyin de mi kaldığı yoksa dış politikanın temel amacının mı yeniden şekillendiği sorularına cevap aramaktır. Çalışma, Charles Hermann'ın dış politika değişim modeli kapsamında Abe'nin dış politikasını inceleyerek, bu sorulara analitik bir açıklama getirmeyi hedeflemektedir. Söz konusu açıklayıcı model Abe yönetiminin izlediği dış politikaya uygulanarak, değişimi doğuran kaynaklar, ara basamak olan karar alma süreci ve değişimin düzeyi ele alınacaktır. Bu çerçevede öncelikle Abe'nin liderliği ve bürokrasinin desteği temel kaynakları olarak incelenecektir. Akabinde dış politika değişiminin yönünü tayin eden karar alma süreci irdelenecektir. Son olarak ise dış politikanın temel hedefinin değiştiği ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Barış ve Güvenlik Yasası, Dış Politika Değişimi, Japonya, Karar Alma, Şinzo Abe

1 Makalenin Geliş Tarihi: 08.04.2018

Makalenin Kabul Tarihi: 27.07.2018

2 Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü. email:eakcadag@gelisim.edu.tr

Atıf: Akçadağ Alagöz E. (2018). Şinzo Abe döneminde Japon dış politikasında yaşanan değişim. *Tesam Akademi Dergisi*, 5(2), 11 - 37. <http://dx.doi.org/10.30626/tesamakademi.455994>

Change in Japanese Foreign Policy during the Shinzo Abe Period

Abstract

This paper aims to investigate why there is a change in Japan's foreign policy after Shinzo Abe's accession to power for the second time in December 2012 and whether this change occurred only in the level of means or the goal that the policy addresses is replaced. The purpose of this study is to seek an analytical explanation of these questions by conducting an examination of Abe's foreign policy through Charles Hermann's model for foreign policy change. By applying this explanatory model to Japan's foreign policy under the Abe administration, this paper attempts to address the sources of change, the intermediate step of decision-making and the level of change. Within this framework, this study first examines Abe's leadership and bureaucratic advocacy as major sources of change. Then, it draws a picture of decision making process which fundamentally controls the direction of foreign policy change. Finally it argues that the purpose of the original policy has changed.

Keywords: Legislation for Peace and Security, Foreign Policy Change, Japan, Decision-Making, Shinzo Abe

Giriş

Japonya'nın II. Dünya Savaşı sonunda aldığı yenilgi ve akabinde yaşadığı işgal dönemi, hemen her alanı etkilemiştir ki dış politika ve güvenlik politikası da bunlardan biridir. 1945'te ABD ordusu, müttefik güçler adına işgal ordusu olarak Japonya'ya yerleşmiş ve Japonya'nın ekonomik ve siyasal yapısında köklü değişiklikler gerçekleştirmiştir. Bu değişikliklerden en önemlisi, Japonya'da demokratik bir alt yapı oluşturma amacıyla İmparator'un yetkilerini revize eden ve Japon ordusunun tasfiyesini içeren yeni bir anayasa hazırlanması olmuştur. ABD tarafından hazırlanan ve 1947'de yürürlüğe giren bu yeni anayasanın ülkenin dış ve güvenlik politikasını temelden etkileyecek en önemli getirisi, savaştan uzaklaşma ve demilitarizasyon hükmü olmuştur. Bu hüküm sebebiyle Japonya'nın ulusal güvenliğinin ABD tarafından sağlanması kararlaştırılmıştır ki bu kapsamda 1951'de imzalanan ve 1960'ta revize edilen İkili Güvenlik Antlaşması'yla, günümüze dek süren ABD-Japonya ittifakının temelleri atılmıştır. Söz konusu barışçıl anayasa ve ABD'nin sağladığı güvenlik şemsiyesi, Japonya'nın düşük profilli ve ABD politikalarına paralel bir dış politika izlemesini beraberinde getirmiştir.

Ancak uluslararası konjonktürdeki değişimler Japonya'nın ABD'nin de desteğiyle güvenlik ve dış politikasında bir takım revizyonlar gerçekleştirmesine sebebiyet vermiştir: Kore Savaşı sonrası Japonya'nın meşru müdafaa hakkı kabul edilerek Öz Savunma Kuvvetleri oluşturulmuş, Soğuk Savaş sonrası Birleşmiş Milletler (BM) barış gücü operasyonlarına katılım için yasa çıkarılmış, 11 Eylül 2001 saldırıları sonrası Anti-Terörizm Özel Önlemler Yasası çıkarılarak Öz Savunma Kuvvetleri'nin görev alanı genişletilmiş, 2004'te Japon askerleri Irak'ın yeniden yapılandırılmasına katkı için bu ülkeye gönderilmiştir. Bu durum, gerçekleştirdiği iktisadi kalkınma sonrası ekonomik güç haline gelen Japonya'nın "normalleşme" yönündeki adımları olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, bilhassa II. Dünya Savaşı'ndan sonra doğmuş ve anti-militarist/pasifist kültürü eski nesiller kadar benimsemeyen bir neslin ülke yönetimine gelmesiyle, reaktif dış politikadan proaktif dış politikaya geçildiği ve Japonya'nın uluslararası siyasi-askeri meselelerde sorumluluk alan bir ülkeye dönüştürülmeye çalışıldığı görülmektedir.

Bu çerçevede en kapsamlı ve radikal değişiklik, Aralık 2012'deki seçimleri kazanarak yeniden başbakanlık koltuğuna oturan ve halen bu görevi yürütmekte olan Liberal Demokrat Parti (LDP) lideri Şinzo Abe döneminde gerçekleştirilmiştir. Japonya'ya yeniden büyük güç statüsü kazandırma

hedefiyle hareket eden Abe, ülkenin askeri gücünü geliştirmek için kısıtlı savunma bütçesini artırmış, Ulusal Güvenlik Konseyi'ni kurmuş, silah ihracatı kısıtlamalarını hafifletmiş ve ABD-Japonya Savunma İşbirliği belgesini yenilemiştir. Gerek bölgesel gerekse küresel anlamda etkili ve kararlı bir dış politika izleyebilmek için öncelikle anayasal kısıtlamalardan kurtulmak gerektiğini değerlendiren Abe, bu kapsamda ilk adım olarak Japon askerlerinin ortak meşru müdafaa kapsamında ülke dışındaki askeri operasyonlara katılımına izin veren "Barış ve Güvenlik Yasası"nı çıkarmıştır. Söz konusu yasa, Japon dış ve güvenlik politikası kapsamında bugüne kadar gerçekleştirilmiş en radikal değişimi beraberinde getirmiştir. Buna göre, Japonya'nın farklı coğrafyalara asker göndermesi ve ülkenin toprakları doğrudan saldırıya maruz kalmasa dahi, ABD veya müttefiklerden herhangi birinin saldırıya uğraması halinde Japonya'nın yardıma gitmesi mümkün hale gelmiştir.

Bu makalenin amacı, Abe döneminde Japon dış politikasında ortaya çıkan değişimin nedenlerini ortaya koymak ve bu dış politika uygulamalarının –başta Barış ve Güvenlik Yasası olmak üzere- gerçekten de temel bir dış politika değişikliğini yansıtır yansıtmadığı sorusuna cevap aramaktır. Bu maksatla öncelikle dış politika değişikliği konusunu açıklığa kavuşturmak ve dış politika değişikliğinin farklı boyutlarını ortaya koymak gerekmektedir. Bu kapsamda bağımlı değişken olan dış politika değişimini analiz etmek için bağımsız değişken olarak değişimi doğuran kaynaklara ve ara basamak olarak karar verme sürecine odaklanan ve sonuçta dört çeşit dış politika değişimi ortaya koyan Charles Hermann'ın dış politika değişim modeli kullanılacaktır. Öncelikle Japon karar alıcıları ülkenin dış politikasını gözden geçirmeye iten faktörler saptanacak, bu faktörlerin karar alma sürecinde nasıl ele alındığı incelenecek ve akabinde ortaya çıkan dış politika değişiminin boyutu değerlendirilecektir.

Çalışmanın ilk bölümünde Hermann'ın dış politika değişim modeli açıklanacak, daha sonra II. Dünya Savaşı sonrası Japon dış politikasının genel görünümüne değinilecektir. Akabinde Abe'nin Aralık 2012'de başbakanlık görevine geldikten sonra izlediği dış politika ele alınacak ve Japon dış politikasındaki değişim Hermann modeli çerçevesinde analiz edilerek değişimi doğuran kaynaklar, karar alma süreci ve değişimin boyutu ortaya konulacaktır.

Hermann'ın Dış Politika Değişim Modeli

Bu çalışmanın kuramsal altyapısını oluşturan dış politika analizi,

devletleri rasyonel davranan ve benzer hedefler peşinde koşan bütüncül öğeler olarak gören realizme tepki olarak 1950'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Devletlerin iç yapılarını göz ardı eden ve güç unsuruna odaklanarak salt ortaya konan dış politikaların sonuçları üzerinde duran realizmin aksine, dış politika analizinin merkezinde karar verme süreçleri ve mekanizmaları bulunmaktadır. Bu kapsamda dış politika analizi, karar vericilerin psikolojisinden sosyo-kültürel yapıya, kamuoyu baskısından örgütsel yapılara devletlerin dış politika kararlarını etkileyen farklı düzey ve niteliklerdeki pek çok etmeni incelemektedir. Bu sebeple farklı dönemlerde, farklı unsurların etkisiyle ortaya çıkan dış politika değişimleri, dış politika analizinin önde gelen çalışma alanlarından biridir. Dış politikada istikrar ve değişim konusu, realizmin baskın teori olarak ele alındığı Soğuk Savaş döneminde uzun süre akademik çalışmalarda yer bulamamıştır. Bu alanda 1970'lerde başlayan çalışmalar ancak 1990'larda hız kazanmıştır. Dış politikada istikrar ve değişim üzerine ilk çalışmalar James Rosenau (1981), Kal Holsti (1982), Kjell Goldmann (1988) ve Charles Hermann (1990) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada, ampirik açıdan dış politika değişiminin daha kapsamlı, farklı değişkenleri içerecek biçimde ve karar alma süreci de dışlanmadan analiz edilmesine imkan sunması sebebiyle Charles Hermann'ın dış politika değişim modeli kullanılacaktır. Soğuk Savaş'ın sona erdiği ve birçok ülkenin dış politikasında kayda değer değişimlerin ortaya çıktığı bir dönemde çalışmasını kaleme alan Hermann, dış politikadaki değişimlerin yaygınlığına vurgu yapmakta ve gerek değişikliği gerçekleştiren hükümet ve değişime neden olan iç yapısal unsurlar gerekse değişimin diğer ülkeler üzerindeki etkisi sebebiyle dış politika değişimlerini analiz etmenin özel önemine dikkat çekmektedir (Hermann, 1990, ss. 3-4). Hermann'ın "hangi şartlar altında, mevcut hükümet sürdürmekte olduğu dış politikanın artık ciddi biçimde yetersiz, hatalı veya uygulanamaz olduğuna kanaat getirip değişime yönelir?" sorusu kapsamında şekillendirdiği model, öncelikle bir ülkenin dış politikasındaki değişimin dört farklı nedenden kaynaklanabileceğini belirtmektedir. Bunlar; karar almada yetkili lider, bürokrasi, içeride yeniden yapılanma (siyasi olarak aktif toplumsal grupların bir konuyla ilgili tutumlarının değişmesi) ve dış şoklardır (uluslararası sistemde meydana gelen radikal değişiklikler). Bu dört farklı unsurdan biri dış politika değişimini tetikleyebileceği gibi birden fazla unsur da söz konusu değişime neden olabilir.

Hermann'a (1990, ss. 5-6) göre bu faktörlerin sebep olduğu dört farklı dış politika değişim biçimi bulunmaktadır: ufak ayarlamalar,

program değişiklikleri, problem değişiklikleri ve uluslararası yönelim değişikliği. Ufak ayarlamalarda dış politikanın temel niteliklerinde, kullanılan yöntemde veya araçlarda herhangi bir farklılık söz konusu olmayıp değişim sadece bir hedef doğrultusunda gösterilen çaba ya da muhatapların kapsamında (hedeflenen sınıfta revizyon) görülmektedir. Program değişikliklerinde dış politikada kullanılan yöntemde ya da araçlarda yapılan değişiklik ortaya çıkmaktadır. Dış politika hedefi aynı kalmakla birlikte, kullanılan yöntemler değişmektedir. Bir devletin başka bir devletle yaşadığı anlaşmazlığın çözümünde diplomatik yöntemleri bırakıp güç kullanımına yönelmesi program değişikliğine örnek teşkil etmektedir. Problem/amaç değişikliklerinde ise dış politikanın temel hedefinin değişime uğradığı görülmektedir ki bu değişiklikler, dış politikadaki meselelerin veya amaçların değişmesi veya ortadan kalması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Değişimin en uç noktası olarak nitelenen uluslararası yönelim değişikliğinde, dış politikanın temel eğilimi değişmekte ve değişimin tek bir dış politika davranışı ile sınırlı kalmamaktadır. Bir devletin uzun süredir üyesi bulunduğu bir ittifaktan ayrılıp başka bir ittifaka dahil olması dış politika eğilimindeki radikal değişime örnektir.

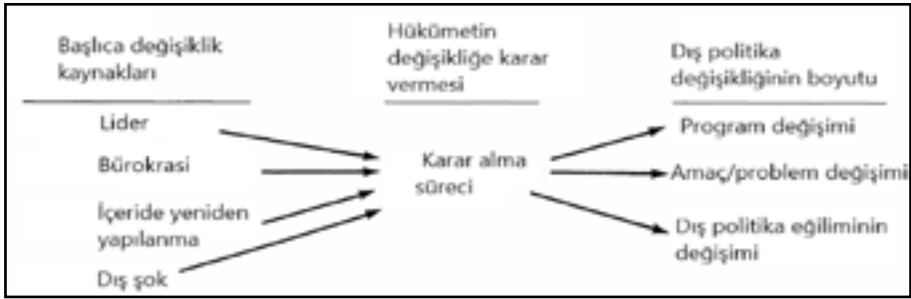
Hermann değişimin kaynaklarını ve muhtemel dış politika değişimlerini inceledikten sonra, ara aşamayı oluşturan ve değişimi kolaylaştırıcı ya da engelleyici etkiye sahip olan karar alma sürecini ele almaktadır. Değişimin kaynaklarından gelen değişiklik talebi/baskısı karar alma sürecinde şekillenmekte, değişim ortaya çıksa bile bu değişimin ne boyutta olacağı da yine karar alma sürecinin sonunda belirlenmektedir. Hermann bu süreci yedi aşamalı olarak incelemektedir:

- 1) Karar alıcıların halihazırdaki politikayla ilgili beklentileri
- 2) Dış aktörler veya çevresel uyarıcılar
- 3) Dış uyarıcılardan gelen bilginin mevcut politikadaki sorunları ortaya koyması
- 4) Mevcut politikanın sorunlara yol açtığıın anlaşılması
- 5) Alternatifler geliştirilmesi
- 6) Yeni tercihlerle ilgili olarak yetkiler nezdinde uzlaşımın ortaya çıkması
- 7) Yeni politikaların uygulanması.

Tüm karar alıcılar dış politikalarını belli bir beklenti doğrultusunda hazırlamakta ve bu dış politika uygulamalarıyla belli sonuçlar elde etmeyi amaçlamaktadırlar. Dış aktörler söz konusu politikayı algılayış biçimlerine göre reaksiyon göstermektedir ki gelen bu tepkilerin olumlu veya olumsuz olma durumu, karar alıcıları alternatif politikalar üretmeye itecektir. Karar alıcılar arasında sağlanacak uzlaşısı sonucu ise yeni politika belirlenerek uygulamaya geçilecektir.

Şekil 1

Hermann'ın Dış Politika Değişim Modeli Şeması

Kaynak: Hermann, 1990, s. 13.

Hermann'ın dış politika değişikliklerini açıklamakta kullandığı bu model, Abe'nin 2012 yılı sonunda başbakanlık görevine gelmesinden itibaren uygulamaya koyduğu dış politikanın analizinde kullanılarak, Japon dış ve güvenlik politikasında ortaya çıkan değişimin nedenleri ve boyutları incelenecektir.

II. Dünya Savaşı Sonrası Japon Dış Politikasının Genel Hatları

Japonya'nın II. Dünya Savaşı'ndan ağır bir yenilgiyle çıkması ve ardından yaşadığı yedi yıllık müttefik işgali deneyimi, Japon dış politikasını kaçınılmaz olarak etkilemiştir. Bilhassa işgal döneminde ABD tarafından yeniden şekillendirilen devlet sistemi ve yürürlüğe konan yeni anayasa, toplum nezdinde anti-militarist ve pasifist bir kültürün yerleştirilmesini sağlamıştır. Bu kapsamda özellikle yeni anayasanın, savaşın bir dış politika aracı olarak kullanmasını yasaklayan, 9. maddesine atıf yapmak gerekmektedir:

"Adalet ve düzen temelindeki bir dünya barışına içtenlikle bağlı olarak, Japon halkı, ulusun egemenlik hakkı çerçevesinde ve

uluslararası çatışmaların çözüme kavuşturulmasında savaşı bir araç olarak görmediğini ifade eder. Yukarıdaki bentte açıklanan amacı yerine getirmek için kara, deniz ve hava kuvvetleri ve savaşta kullanılabilir diğer kaynakları hiçbir zaman geliştirmeyecektir. Devletin savaşçılık hakkı hiçbir zaman tanınmayacaktır.” (Constitution of Japan, 1947).

Bu madde uyarınca Japonya'nın askeri güç bulundurmasının yasaklanmasından ve polis kuvvetleri dışında silahsızlandırılmasından sonra bu ülkenin güvenliği tamamen ABD tarafından sağlanmaya başlanmıştır. Ayrıca barış antlaşmasının bir gereği olarak savunma harcamalarına getirilen GSMH'nin % 1'ini aşmama koşulu da Japonya'ya kaynaklarını ekonomik yatırımlara yönlendirme olanağı sunmuştur (Akçadağ, 2010, s. 7). 1951 yılında iki ülke arasında imzalanan Güvenlik Antlaşması uyarınca Amerikan deniz, hava ve kara kuvvetleri Japon topraklarında konuşlanma imkanı edinmiş olup bu kuvvetlerden Uzak Doğu'da barış ve güvenliğin sağlanmasında, içerden ve dışarıdan gelebilecek saldırılara karşı Japonya'nın korunmasında yararlanılacağı belirtilmiştir (Security Treaty between Japan and the United States of America, 1951). Öte yandan antlaşmanın ikinci maddesi uyarınca, Japonya ABD'nin onayı olmadan üçüncü bir devletin üslerini kullanmasına izin vermeme taahhüdü altına girmiştir.

Söz konusu anayasal kısıtlama ve ABD'nin sağladığı güvenlik şemsiyesi doğal olarak dış politikayı da etkilemiştir. Dönemin başbakanı Şigeru Yoşida'nın uluslararası politika ve güvenlik meselelerinde ABD'nin tutumunu benimseme ve ülkenin kaynaklarını ekonomik üretime yönlendirme şeklinde ifade ettiği “Yoşida Doktrini”, Soğuk Savaş boyunca Japonya'nın dış politikasını şekillendirmiştir. Başbakan Yoşida anayasanın 9. maddesini, hem saldırı savaşlarını hem de bireysel meşru müdafaa hakkını yasakladığı ve hiçbir şekilde silahlanmanın mümkün olmayacağı şeklinde yorumlamıştır (Berkofsky, 2012, s. 106). Ancak 1950'de patlak veren Kore Savaşı'nın komünizmle mücadelede ABD'nin bölgede güçlü müttefiklere duyduğu ihtiyacı göz önüne sermesiyle, önce Mart 1954 yılında ABD ile Japonya arasında karşılıklı savunma antlaşması yapılmış ve Japonya'nın meşru müdafaa hakkı kabul edilmiştir. Daha sonra Temmuz 1954'te Öz Savunma Kuvvetleri (*Jiei-tai*) adıyla Japon savunma kuvvetleri oluşturulmuş ve Savunma Ajansı kurulmuştur.

Bu doğrultuda ikinci döneminde (1948-1954) Başbakan Yoşida'nın katı anayasa yorumunu değiştirerek, anayasanın her devletin sahip olduğu

bireysel meşru müdafaa hakkına hanel getirmedığı ve Öz Savunma Kuvvetleri'nin salt savunma amaçlı kurulduğu şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir (Berkofsky, 2012, s. 111). Bu kuvvetlerin yasal dayanağı olan Öz Savunma Kuvvetleri Kuruluş Yasası 1954'te kabul edildiğinde Başbakan Yoşida ve Kabine Yasama Bürosu, 9. maddede geçen "savaş potansiyeli (*senryoku*)" kavramını resmi olarak tanımlayarak diğer devletlere saldırı amaçlı askeri güç kullanılmayacağını, bunun dışında salt savunma amaçlı silahlı güç bulundurmanın "savaş potansiyeli" taşımadığını vurgulamıştır (Berkofsky, 2012, s. 111). Ayrıca Japon hükümeti 1954'te bireysel meşru müdafaa hakkının kullanılabilmesi için üç koşulun sağlanmış olması gerektiğini açıklamıştır: 1) Japonya'ya yönelik bir saldırı gerçekleşmiş olmalı, 2) Ülkeyi savunmak için daha uygun bir yöntem bulunmamalı, 3) Japonya'yı savunmak için kullanılacak güç gereken en düşük düzeyde tutulmalı (Library of Congress, 2017). 1957-1960 yılları arasında başbakanlık görevine yürüten Nobusuke Kişi de bu yoruma sadık kalmış, hatta düşman üslerine karşı saldırı gerçekleştirme amaçlı vuruş kabiliyetlerine sahip olmanın da anayasaya aykırı olmadığını dile getirmiştir (Liff, 2017, s. 146). Özetle yeni anayasanın yürürlüğe girmesinin üzerinden on yıl bile geçmeden anayasanın yorumlanmasında farklılıklar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Bununla birlikte, ifade etmek gerekir ki üzerinde uzlaşılan husus Japonya'nın bireysel meşru müdafaa hakkına sahip olduğudur. 1951'de Dışişleri Bakanlığı Antlaşmalar Dairesi Direktörü Kumao Nişimura, Japonya'da bulunan bir Amerikan üssüne saldırı olması durumunda kolektif meşru müdafaa hakkı çerçevesinde Japonya'nın saldırgana müdahale edip etmeyeceği sorusuna anayasanın 9. maddesinin buna izin vermediği cevabını vermiştir (Library of Congress, 2017). 1954'te Ortak Savunma Antlaşması üzerine mecliste yapılan tartışmalarda da bu konu gündeme gelmiş, hükümet sözcüsü anayasal olarak Japonya'nın kolektif meşru müdafaa hakkı kullanamayacağını ifade etmiştir (Library of Congress, 2017).

Soğuk Savaş'ın bitimiyle birlikte değişen konjonktür, Japon dış politikasında değişimi beraberinde getirmiştir. I. Körfez Savaşı'nda ABD önderliğindeki ittifak güçlerine finansal destekte bulunmasına rağmen, Tokyo'nun askeri personel göndermekten kaçınması sebebiyle bu desteğinin takdir görmemesi, "gurur kırıcı" bir deneyim olarak değerlendirilmiştir. LDP'nin önde gelen isimlerinden İçhiro Ozawa, bu deneyim ışığında Japon dış politikasının uluslararası standartları gözetken bir çizgiye kavuşması gerektiğini vurgulamış ve Japonya'nın "normal" bir ülke haline gelmesi

gerektiğine işaret etmiştir (Kusunoki, 2017, s. 195). Bu doğrultuda uluslararası barışa katkı sunan sorumlu bir ülke olarak Japonya'nın BM operasyonlarına katılımı konusunu gündeme gelmiş ve 9. maddenin resmi olarak yeniden yorumlanmasına gerek duyulmadan 1992'de Öz Savunma Kuvvetleri'nin barış koruma operasyonlarına katılımını sağlayacak yasa çıkarılmıştır. Japon askerlerinin güç kullanımı maksatlı operasyonlara katılamayacağı ve BM komutası altına verilemeyeceğini, sadece çatışmanın olmadığı bölgelerde insani amaçlı faaliyetlerde (tıbbi amaçlar, lojistik, yeniden inşa vs.) bulunabilecekleri vurgulanmıştır. Bu yasanın yürürlüğe girmesinden sonra Japonya; Mozambik, El Salvador, Doğu Timor, Golan Tepeleri, Bosna-Hersek, Kosova, Nepal, Haiti ve Güney Sudan'daki BM barış koruma operasyonlarına ve/veya sivil görevlere katılmıştır. Bu dönemde Japon karar alıcıların dış politika hedefini, "ekonomik dev, siyasi cüce" (Bowen, 1992, s. 57) olmanın ötesine geçmek şeklinde ifade etmek mümkündür. Zira Soğuk Savaş sonrası dönemde gelişmekte olan ülkelere yönelik kalkınma yardımları Japon dış politikasının en önemli araçlarından birini oluşturmaktadır. Japonya'nın uluslararası imajına olumlu katkı sağlayan resmi kalkınma yardımları (*Official Development Assistance*) 1990 sonrası dönemde ciddi artış kaydetmiştir. Ancak tek başına ekonomik güç olmanın değişen konjoktür sebebiyle artık yeterli olmadığı, uluslararası alanda daha fazla sorumluluk alınması gerektiği değerlendirilmiştir.

11 Eylül 2001 saldırıları sonrası "uluslararası terörizme karşı ABD ve müttefiklerinin her zaman yanında olacaklarını" vurgulayan Tokyo yönetimi, Mecliste acil bir oturum düzenleyerek Öz Savunma Kuvvetleri Yasası'nda bazı düzeltmeler yaparak "Anti-Terörizm Özel Önlemler Yasası"nı çıkararak Öz Savunma Kuvvetleri'nin görevlerini yeniden genişletmiştir. Söz konusu yasaya göre bu kuvvetler çatışmanın olmadığı bölgelerde, BM öncülüğünde terörle mücadele amacıyla oluşturulan uluslararası faaliyetlere katılma imkanına kavuşmuştur. Böylece Japonya, Öz Savunma Deniz Kuvvetleri'ne ait güçleri Hint Okyanusu'na gönderme olanağı bulmuştur. Ayrıca Afganistan harekati sonrası Afgan devletinin yeniden inşası faaliyetlerine katılım sağlamıştır. Juničiro Kouzumi hükümeti Irak'taki yeniden inşa faaliyetlerine ve insani yardımlara katılmayı öngören özel önlemler yasasını Temmuz 2003'te meclisten geçirmiş ve Japon Öz Savunma Kuvvetleri yaklaşık 1.000 kişilik bir birlikle Şubat 2004'de Irak'a konuşlandırılmıştır (Akçadağ, 2010, s. 16). Bu yasa Japon askerlerinin BM operasyonları dışındaki operasyonlara müdahil olmasına temel teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır. Özetle 1950'lerden itibaren anayasanın 9. maddesi sürekli daha geniş biçimde yorumlanmış ve Japonya'nın dış politikadaki hareket kabiliyeti

yavaş yavaş artırılmıştır. Böylece Soğuk Savaş öncesi ABD'ye bağımlı ve pasif bir dış politika izleyen Japonya, proaktif bir dış politika ortaya koymaya başlamıştır. Bölgesel düzlemde ise Çin ile artan karşılıklı bağımlılık, Güney Kore ile inişli-çıkışlı ilişkiler, Kuzey Kore tehdidi ve ASEAN ile geliştirilmeye çalışan ilişkiler dış politikadaki başlıca konular haline gelmiştir.

Abe 2.0 Dönemi ve Japon Dış Politikası

Japon dış politikasındaki değişim Aralık 2012'de yeniden göreve gelen Şinzo Abe ile doruk noktasına ulaşmıştır. "Proaktif pasifizm" sloganıyla etkili ve çok boyutlu bir dış politika benimseyen Abe, endüstriyel gücü tartışılmaz bir demokrasi olan Japonya'nın, büyük güçler arasındaki yerini alması hedefiyle hareket etmektedir (Hughes, 2015, s. 9). Bu amaçla sert güç unsurları da dahil olmak üzere Japonya'nın gücünü artırmak için girişimlerde bulunmuştur. 2009'da başa gelen Japon Demokratik Partisi iktidarı sırasında inişli-çıkışlı bir süreç yaşayan ABD-Japonya ittifakını güçlendirme, uluslararası barışa aktif katkı ve Asya-Pasifik bölgesi ülkeleriyle ilişkilerini geliştirme yönünde önemli adımlar atmıştır. 1997 yılından beri değiştirilmeyen ABD-Japonya Savunma İşbirliği Rehberi 2015'te Asya-Pasifik bölgesinde değişen konjonktür ve güç rekabeti göz önünde bulundurularak yenilenmiş ve ABD'nin Asya mihveri politikasına paralel olarak bölgede Çin'in artan nüfuzuna karşı ABD-Japonya işbirliği güçlendirilmiştir. Avustralya, Hindistan, Filipinler, Güney Kore ve ASEAN ülkeleriyle siyasi, askeri ve ekonomik ilişkiler üst düzey ziyaretler, anlaşmalar, oluşturulan ikili ve çok taraflı platformlar ve ortak projeler aracılığıyla geliştirilmiştir. Aralık 2012'de kaleme aldığı bir yazıda diplomatik stratejisine ilişkin ipuçları veren Abe, Japonya, Avustralya, Hindistan ve ABD'nin harita üzerinde bir elmas şekli oluşturmasından hareketle, Hint Okyanusu'ndan Batı Pasifik'e doğru bir "güvenlik elmasının" oluşturulup bu bölgedeki su yollarının güvenliğinin sağlanması gerektiğine vurgu yapmıştır (Abe, 2012). Japonya'nın dış politika belgesi olarak bilinen ve her yıl güncellenen Diplomatik Mavi Kitap'ta (*Diplomatic Bluebook*) 2013'ten beri dış politikanın ilk iki ayağı olarak ABD ile müttefiklik ilişkisi ve bölge ülkeleriyle ilişkilerin geliştirilmesi sayılmaktadır.³ Üçüncü ayak ise ekonomik diplomasi aracılığıyla ekonomik gelişimdir.

Öte yandan Japonya'nın bölgesel güç olarak etkinliğini ve inandırıcılığını artırma adına göreve geldikten sonra Abe, ülkenin askeri gücünü

3 Japon dış politika belgeleri için bkz. <http://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/index.html>

geliştirmeye yönelmiştir. Bu maksatla öncelikle kısıtlı savunma bütçesini artırmış, bakanlıklar arası rekabetin dış politikada önemli kararlar almanın önünde sorun teşkil etmesini engellemek amacıyla Ulusal Güvenlik Konseyi'ni kurmuş, yeni bir ulusal güvenlik strateji belgesi yayımlamış ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra uygulamaya konan silah ihracatı kısıtlamalarının hafifletme kararı olarak müttefiklere silah ihracatını ve askeri alanda teknoloji transferine olanak sağlamıştır.

Bununla birlikte, Japonya'nın dış ve güvenlik politikası açısından en önemli gelişme, Temmuz 2014'te Abe hükümetinin 9. maddede resmi yorum değişikliğine giderek, kolektif meşru müdafaa kapsamında Japon askerlerinin ülke dışındaki askeri operasyonlara katılımını mümkün hale getirmesi olmuştur. 1945 BM Sözleşmesi'nde de vurgulandığı üzere kolektif meşru müdafaa her devletin sahip olduğu yasal bir haktır. Herhangi bir devletin üçüncü bir tarafa karşı gerçekleştirdiği silahlı saldırı eylemine cevaben her BM üyesi ülke silahlı güce başvurma hakkına sahiptir. BM Sözleşmesi'nin 51. maddesi, "bu antlaşmanın hiçbir maddesi üyelerden birinin silahlı saldırıya hedef olması halinde, bu üyenin doğal olan bireysel veya ortak meşru savunma hakkına hanel getirmez" vurgusuyla savunma amaçlı güç kullanımının yasallığını teyit etmektedir. Fakat Japon anayasasının 9. maddesinin katı yorumlanması sebebiyle söz konusu yasanın yürürlüğe girmesine kadar Öz Savunma Kuvvetleri'ne bu hak tanınmamıştır. Bu sebeple hükümetin aldığı Öz Savunma Kuvvetleri'nin ortak meşru müdafaa adına ülke dışındaki askeri operasyonlara katılımına izin veren kararın Eylül 2015'te meclisten geçerek yasalaşması, II. Dünya Savaşı sonrası Japon dış ve güvenlik politikasındaki en kayda değer değişim olarak nitelendirilmektedir.

Bu kapsamda müttefiklerinden birinin saldırıya uğraması halinde Japonya'nın yardım amacıyla ülke dışında askeri güç kullanması mümkün hale gelmektedir. Güç kullanımını yasaklayan anayasanın aynı zamanda halkın barış içinde yaşama hakkını vurguladığının altını çizen Abe yönetimi, Japon halkının bu hakkını korumak için ortak meşru müdafaa kapsamında güç kullanımı dahil, gerekli tedbirlerin alınmasının anayasaya uygun olduğunu belirtmektedir (Annual White Paper, 2014). Bununla birlikte söz konusu kolektif meşru müdafaa hakkının birtakım sınırları olacağı vurgulanmış ve bu sınırları çizecek üç koşul belirlenmiştir:

- 1) Sadece Japonya'ya değil, Japonya'nın yakın ilişki içinde olduğu yabancı bir devlete yönelik gerçekleşecek bir saldırı da Japonya'nın varlığını ve halkın temel haklarını tehlikeye düşürdüğünde,
- 2) Saldırıyı püskürtmek için başka uygun bir yöntem bulunmadığında,

3) Minimum seviyede güç kullanmak şartıyla, kolektif meşru müdafaa gerçekleştirilmesi kararı alınmıştır (Liff, 2017, s. 147).

“Barış ve Güvenlik Yasası” olarak isimlendirilen söz konusu yasa teklifine yönelik muhalefet partilerinin ve kamuoyunun eleştirilerine karşılık Abe, uluslararası güvenlik ortamındaki değişime, Cezayir, Suriye ve Tunus’ta terör sebebiyle hayatını kaybeden Japon vatandaşlarına ve Kuzey Kore tehdidine vurgu yaparak sınırlı kolektif meşru müdafaa hakkının Japonya açısından önemine işaret etmiştir (Akimoto, 2016, s. 142). Japonya’nın barışsever özelliğinin değişmeyeceği gibi, uluslararası barış ve istikrara daha fazla katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Eylül 2015’te parlamento tarafından onaylanan bu yasa, Japonya’nın deniz aşırı ülkelere asker göndermesini ve Japon toprakları doğrudan saldırıya uğramasa dahi, ABD veya müttefiklerden birinin saldırıya uğraması durumunda Japonya’nın yardıma gitmesini mümkün kılmaktadır. Dolayısıyla ABD-Japonya ittifakının güçlendirileceğini ve ittifak kapsamında Japonya’nın daha fazla sorumluluk almaya başlayacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Ayrıca Avustralya, Hindistan ve Güneydoğu Asya ülkeleriyle güvenlik alanında işbirliği gerçekleştirmek hususunda Japonya daha inandırıcı bir aktör haline gelmektedir ki bu ortaklıkları bölgede Çin’in yükselişinden ayrı değerlendirmemek gerekmektedir. Öte yandan Öz Savunma Kuvvetleri BM kararları çerçevesinde diğer ülkelerle birlikte katılacakları operasyonlarda lojistik destek ve arama/kurtarma görevlerini icra edebilecektir ki bu da Abe’nin “uluslararası barışa aktif katkı” politikasıyla örtüşmektedir. BM barış koruma operasyonları dışındaki uluslararası barış ve güvenlik operasyonlarına da (BM’nin veya BM organlarının kararı veya daveti söz konusu ise) Japon güçlerinin katılımı olanaklı hale gelmektedir. Öz Savunma Kuvvetleri başka ülke topraklarında bulunan vatandaşlarını veya askeri personelini kurtarmak maksadıyla sınırlı güç kullanabilecektir. Diğer bir deyişle, örneğin, Kuzey ile bir çatışma durumunda Güney Kore’ye lojistik destek vermek, Kuzey Kore’nin ABD’yi hedef alan füzelerini düşürmek (Japonya için tehdit unsuru oluşturmaları dahi) ve deniz ticaret yollarının güvenliğini sağlamak (bu yolların kullanımının kısıtlanması Japonya’nın bekası için tehdit oluşturması durumunda) için askeri operasyon düzenleyebilecek, silah kullanımı içeren rehine kurtarma operasyonları icra edebilecektir (Alagöz, 2015). Barış ve Güvenlik Yasası’nın Mart 2016’dan itibaren uygulamaya girmesiyle Japon askerleri Aden Körfezi civarında deniz haydutluğuyla mücadele çabalarına destek vermeye başlamıştır. Ayrıca Filipinler, Avustralya ve Hindistan ile güvenlik ve savunma anlaşmaları

imzalanarak işbirliği geliştirilmiş ve ortak projeler yürütülmeye başlanmıştır.

Abe Japonya'nın yeniden uluslararası sistemin büyük güçleri arasındaki yerini alması hedefinin önündeki başlıca engel olarak, ülkenin uluslararası arenada hareket kabiliyetini kısıtlayan anayasal engelleri görmektedir (Hughes, 2015, s. 11). Bu nedenle anayasanın 9. maddesini değiştirmesi gerektiğini savunmaktadır. 1955'te kurulan LDP'nin parti tüzüğünde de yer alan anayasa revizyonu 1950'lerden itibaren tartışılmaya başlanmış, ancak halkın büyük çoğunluğunun karşı çıkması sebebiyle gerçekleştirilememiştir. Zira anayasaya göre değişiklik için Parlamento üyelerinin 2/3'ünün onayı ve akabinde halk oylaması gerekmektedir. Soğuk Savaş sonrası değişen konjonktür sebebiyle mesele yeniden gündeme gelmiştir. 1999'da LDP'nin inisiyatifiyle bu konuda çalışma yapmak amacıyla Komisyon kurulmuş, 2005'te ilk değişiklik taslağı hazırlanmış, 2007 yılında Abe hükümetinin inisiyatifi ile Japon parlamentosunun alt kanadında, anayasada bazı düzenlemelere gidilebilmesi için referandum yapılmasına ilişkin bir çerçeve yasa kabul edilmiştir. Bugüne kadar herhangi bir değişikliğin yapılamadığı anayasanın revizyonu konusu, 2012'de yeniden iktidara geldiğinden beri Abe hükümetinin öncelikli gündem maddelerinden biridir. Ekim 2017'deki erken seçimlerde elde ettiği zafer (mecliste üçte ikilik çoğunluk), anayasa değişikliği konusunda Abe hükümetinin elini önemli ölçüde güçlendirmiş ve ilk kez Abe'nin yeni anayasaya geçiş için bir tarih (2020) belirtmesine imkan tanımıştır. Söz konusu anayasa değişikliğinin gerçekleşmesi durumunda, Abe'nin gerek bölgesel gerekse uluslararası arenada daha güçlü bir Japonya yaratma amacı doğrultusunda daha aktif ve iddialı bir dış politika izleyeceğini öngörmek mümkündür.

Japon Dış Politikasındaki Değişimin Kaynakları

Hermann dış politika değişiminin kaynakları olarak lider, bürokrasi, içeride yeniden yapılanma ve dış şoku saymaktadır. Bu çerçevede Abe dönemi Japon dış politikası ele alındığında, lider ve bürokrasi unsurlarının söz konusu politika değişiminde etkili olduğu görülmektedir. Dolayısıyla öncelikle Abe etkisi sebebiyle lider faktörü ele alınacaktır.

Şinzo Abe siyasi hayatına 1982'de babası Şintaro Abe'nin dışişleri bakanlığı sırasında dışişleri bakanlığı sekreteri göreviyle başlamıştır. 1993 yılında Temsilciler Meclisi üyeliğine seçilen Abe, 2000-2003 yılları arasında bakanlar kurulu genel sekreter yardımcılığı görevine

getirilmiştir. 2003 yılında LDP genel başkanı olan Abe, ilk kez 2006 yılında başbakanlık görevini üstlenmiştir. Muhafazakar-şahin çizgideki Abe'nin ideoloji ve siyasi görüş açısından babasından ziyade anne tarafından büyükbabası olan Başbakan Nobusuke Kişi'den (1957-1960) etkilendiği öne sürülmektedir (Pugliese, 2017, s. 156). Ülke çapındaki ciddi protestolara rağmen 1960 yılında ABD-Japonya Güvenlik Antlaşması'nın yenilenmesini sağlayan, Çin'e karşı sert tutumuyla bilinen, Japon kimliğine ve gücüne vurgu yapan Kişi, Öz Savunma Kuvvetleri'nin güçlendirilmesini ve anayasada revizyona gidilmesini savunmaktaydı. İstifa konuşmasında Kişi, ulusal çıkarlarını korumak için Japonya'nın silahlanması ve büyük güçler arasındaki yerini alması gerektiğini ifade etmiş ve bu gerçekleştirilmediği sürece Japonya'nın mağlup ülke (*haisen koku*) olmaya devam edeceğini belirtmiştir (Samuels, 2011, s. 54).

Siyasi kimlik açısından Abe, Yoşida doktrinini benimseyen merkantilist grubun aksine Japonya'nın sadece ekonomik açıdan değil, askeri açıdan da güçlü olması gerektiğini savunan normalist (askeri açıdan normalleşme anlamında) grubun temsilcisidir. Dışişleri Bakanlığı'ndaki görevleri sebebiyle dış politika ve güvenlik politikalarına özel önem veren Abe'nin Kişi'ninkilere benzer politikalar izlediği görülmektedir. Bunlar ABD ile ittifakı güçlendirme ve ülkenin askeri gücünü artırma girişimleri, Çin'in bölgedeki yükselişini dengeleme amaçlı adımlar vs.

Yazmış olduğu kitabında Japonya'yı muhafazakar ve her açıdan güçlü, "güzel bir ülkeye" (*utsukushiikuni*) dönüştürme hedefinden bahsetmiştir (Abe, 2007). Belirtmek gerekir ki Abe gibi milliyetçi çizgideki siyasetçiler açısından Çin'in yükselişi sadece bir güvenlik tehdidi değil, aynı zamanda Japon kimliğinin önemini ve ülkenin siyasi gücünü zayıflatan bir etmen olarak değerlendirmektedir (Pugliese, 2017, s. 157). Öte yandan Abe'nin sık sık Japonya'nın demokratik kimliğine yaptığı vurgu, otokratik Çin'in bölgede artan gücünden bağımsız düşünülmemelidir. Ekonomide yapısal reformlar ve sosyal güvenlik alanındaki iyileştirmeler konularındaki başarısızlık, yolsuzluk skandalları ve bakanların gafları 2006'da başbakanlık görevini üstlenen Abe'nin halk desteğini yitirerek bir yıllık süre dolmadan istifa etmesine neden olmuştur. Bu başarısızlıklardan çıkardığı dersler neticesinde 2012'de tekrar göreve geldiğinde ekonomiye odaklanarak resesyonla mücadele amaçlı ekonomik reformlar uygulamaya koymuş ve ekonomideki iyileşmeler neticesinde halkın desteğini aldıktan sonra tepki çekmesi muhtemel dış politika adımlarına yönelmiştir ki bunlardan en fazla ses getireni Barış ve Güvenlik Yasası olmuştur. Özetle Abe'nin siyasi görüşü, ideolojisi, geçmişi, tehdit/fırsat algısı ve hedefleri

Japon dış politikasındaki değişimi şekillendirmektedir.

Japon dış politikasındaki değişimin bir diğer kaynağı sayılabilecek bürokrasi de aslında Abe etkisinden bağımsız değildir. Bürokratik gruplar genellikle değişime karşı duruşlarıyla bilinmekle birlikte, değişimi desteklemeleri durumunda bu yönde önemli etki yaratma potansiyeline sahiptirler. Bürokrasideki önemli kişi veya grupların desteği, özellikle Japonya gibi bürokrasinin pek çok ülkeye kıyasla daha güçlü olduğu bir ülkede bilhassa önem arz etmektedir. Bu sebeple 2006'da ilk kez göreve geldiğinde Abe, Dışişleri Bakan Yardımcısı Yaçi Şotaro'nun görev süresini uzatmış ve Dışişleri Bakanlığı ile olan iletişimini Yaçi üzerinden gerçekleştirmiştir. Abe'nin iddialı dış politika girişimlerinin önünü açan kişi olarak bilinen Yaçi, 2012'de kabine müsteşarlığına, 2014'te Ulusal Güvenlik Konseyi genel sekreterliğine atanmıştır (Pugliese, 2017, s. 159). Ayrıca Dışişleri Bakanlığı'nda "Asyacılar" olarak bilinen, Çin ile ilişkilerin geliştirilmesi ve krizlerden kaçınılması gerektiğini savunan diplomatların geri plandaki görevlere getirilmesi de başbakanın kendi siyasi çizgi ve görüşüne yakın bir Dışişleri bürokrasisi oluşturma hedefini kanıtlamaktadır (Pugliese, 2017, s. 160). Abe'nin başka bir önemli adımı, hukuki meselelerden sorumlu (anayasanın yorumlanması dahil), 20'den fazla hukuk danışmanının görev yaptığı Kabine Yasama Bürosu'nun başına ilk kez kurum dışından bir isim olan İçiro Komatsu'yu getirmesidir. Gerek Öz Savunma Kuvvetleri'nin görev ve yetkilerinin genişletilmesi gerekse anayasanın yeniden yorumlanması gerektiğini savunan bu diplomatın bu önemli kurumun başında bulunması, Abe'nin tartışmalı anayasanın yeniden yorumlanması hamlesini kolaylaştırmıştır (Liff, 2017, s. 159). Komatsu Kabine Yasama Bürosu'nun kolektif meşru müdafaaanin anayasanın 9. maddesine aykırı olduğuna ilişkin süregelen tutumunu değiştirmiş, konuya ilişkin bağımsız bir tavsiye sunmak yerine hükümetin politikasına sadık kalındığını belirtmiştir (Wakefield, 2014, s. 1). Öte yandan Mayıs 2014'te Kabine Bürosu Personel İşleri'ni kurarak yakın ilişkisi olduğu Kabine Genel Sekreter Yardımcısı Katsunobu Kato'yu başına getiren Abe, kilit konumdaki bürokratlar üzerindeki kontrolünü artırmıştır. Zira bu kurum farklı bakanlık ve ajanslarda üst düzey görev yapacak bürokratlarının atanma işlerinden sorumludur. Abe'nin tüm bu hamleleri bürokrasinin dış politika değişikliklerini desteklemesini beraberinde getirmiştir.

Hermann'ın belirttiği üzere dış politika değişiminin gerçekleşmesi için değişimi ortaya çıkaran söz konusu kaynakların karar alma sürecini etkilemesi gerekmektedir. Zira iç veya dış ortamdan gelen uyarıcılar karar

alma sürecindeki değerlendirmeler sonucunda dış politika değişikliğine dönüşmekte veya dönüşmemektedir. Bu nedenle bölgesel güvenlik yapısı, liderin inisiyatifi ve bürokrasinin desteği doğrultusunda ortaya çıkan dış politika değişikliği yöneliminin karar alma sürecinde nasıl değerlendirildiğini incelemek gerekmektedir.

Karar Alma Süreci

Hermann karar alma sürecini yedi aşamada inceleyen modelinde ilk olarak karar alıcıların mevcut politikaya ilişkin beklentileri üzerinde durmaktadır. Her politika belli amaç ve beklentiler doğrultusunda oluşturulur. II. Dünya Savaşı sonrasında ağır bir yenilgi alan Japonya, ABD'nin güvenlik teminatı altında ekonomik kalkınmaya yönelmiş ve yeni anayasanın da etkisiyle barışçıl ve düşük profilli bir dış politika izlemiştir. Daha sonra uluslararası konjonktürdeki gelişmelerin etkisiyle söz konusu dış politikada yeni düzenlemelere gidilmiş, anayasanın 9. maddesi ülkenin bireysel meşru müdafaa hakkını tanıyacak biçimde yorumlanarak Öz Savunma Kuvvetleri kurulmuş ve barışa katkı sağlayan bir ülke olma hedefiyle Öz Savunma Kuvvetleri'nin BM barış operasyonlarına sınırlı katılımı sağlanmıştır. Ortaya konan bu politikanın hedefi hem Japonya'nın saldırıya maruz kaldığında kendini koruyacak güce sahip olmasını sağlayarak caydırıcılık tesis etmek, hem de barış koruma operasyonlarına katılarak ülkenin uluslararası arenada prestijini, görünürlüğünü ve yumuşak gücünü artırmaktır.

İkinci aşama olan dış aktörlerin mevcut politikaya yönelik tavırlarına bakıldığında, öncelikle ABD'nin Japonya'nın normalleşmeye dönük çabalarını desteklediği, zira Çin'in Asya-Pasifik bölgesindeki yükselişi sebebiyle bölgede daha güçlü müttefiklere ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Gerek Barack Obama gerekse Donald Trump Japonya'nın mevcut tehditlere karşı kendini daha iyi koruyacak donanım ve yeteneğe sahip olması gerektiğine değinmiştir. ABD Büyükelçisi Caroline Kennedy'nin "Öz Savunma Kuvvetleri'nin bir saldırı durumunda Amerikan askerlerinin savunulmasına yardım etmesinin Japonya'yı daha etkili bir müttefik yapacağı" (Lee, 2014) vurgusu Washington'un konuya bakışını kanıtlar mahiyettedir. Ayrıca Vietnam ve Filipinler Güney Çin Denizi'nde deniz haydutluğuyla mücadele çabalarında Japonya'dan destek talep ederek "bölgedeki Çin nüfuzunu dengelemek adına potansiyel bir deniz gücü olarak gördükleri Japonya'yı yanlarına çekmeyi istemişlerdir." (Leake, 2014, s. 53). Güney Kore ve Çin ise normalleşme yolundaki adımları "Japon militarizminin canlanması" olarak yorumladıklarından Tokyo'nun

pasifist anayasayı gözeten bir dış politika izlemesini talep etmektedir.

Üçüncü aşama olan dış uyarıcılardan gelen bilginin mevcut politikadaki sorunları ortaya koyması hususunda, Abe 6 Şubat 2014'te parlamento önündeki konuşmasında kolektif meşru müdafaa hakkının kullanılmamasının ABD-Japonya ittifakına zarar verdiğiğine değinmiştir. Örneğin Japon güçleriyle ortak faaliyette bulunan Amerikan gemilerine saldırısı olması durumunda, Japonya'nın müttefikine yardıma gidememesinin ilişkilere vereceği zararın ölçülemez olacağını vurgulamıştır (Leake, 2014, s. 53).

Hermann'ın karar alma sürecinin dördüncü aşaması, mevcut politikanın sorunlara yol açtığının anlaşılmasıdır. Bu kapsamda Abe, Kim Jong-un'un liderliği döneminde Kuzey Kore kaynaklı nükleer tehdidin daha da arttığını (Ağustos 2017'de Kuzey Kore'nin fırlattığı balistik füzenin Japonya'nın Hokkaido adası üzerinden geçmesini hükümet "Japonya'ya yönelik daha önce görülmemiş bir tehdit" olarak nitelendirmiştir (BBC, 2017).) ve Japonya'nın güvenlik ve savunma kabiliyetlerinin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca Pekin'in Doğu Çin Denizi üzerinde Hava Savunma ve Tanımlama Bölgesi ilanı, iki ülke arasındaki Senkaku/Diaoyu adaları anlaşmazlığı ve Çin'in bölgede artan askeri gücü, Tokyo'ya caydırıcılığı sağlama ve Çin'i dengeleme adına, mevcut dış politika ve güvenlik politikasının gözden geçirilmesi gerektiğini göstermiştir. IŞİD terör örgütünün 2015'te iki Japon gazeteciyi infaz etmesinin ardından Abe, orduya ülke dışında hayatı tehlikede olan vatandaşlarını kurtarmak için hareket düzenleme yetkisi verilmesi talebini daha yüksek sesle dile getirmeye başlamıştır (Aoki, 2015).

Beşinci aşama olan alternatif geliştirmeye ilişkin olarak, uluslararası ve bölgesel tehdit ve risk algılamaları düşünüldüğünde Japon karar alıcıların fazla alternatifinin olmadığını söylemek mümkündür. Mevcut güvenlik ortamı Japon karar alıcıları güvenlik ve savunma anlamında daha yeterli ve caydırıcı olmaya itmektedir. Zira bu bağlamda diğer bir seçenek olan ABD'nin güvenlik şemsiyesi (Abe döneminde ittifak güçlendirilmiş olmakla birlikte) yeterli görülmemekte olup, zaten Washington da askeri gücünü artırması konusunda Japonya'yı desteklemektedir. Dolayısıyla Abe hükümeti Japonya'nın askeri gücünün artırılarak dış politikada elinin güçlendirilmesini, hatta bu amaç doğrultusunda anayasanın revize edilmesini tercih etmiştir ki bu tercih, Abe hükümetinin Japonya'nın uluslararası arenanın önemli güçleri arasındaki yerini yeniden alması hedefi açısından rasyonel seçenek olarak değerlendirilmektedir.

Yedinci aşama olan yeni dış politika tercihleri konusunda uzlaşma oluşturma hususuna gelindiğinde, öncelikle dış politika oluşumundaki karar alma mekanizmasında yer alan kurumlar ele alınmalıdır. Pek çok ülkede olduğu gibi Japonya'da da Başbakan, Bakanlar Kurulu ve Dışişleri Bakanlığı dış politika kararlarının alınmasında öne çıkmaktadır. Bunun dışında parti üyesi siyasi elitler, bürokrasi ve çeşitli baskı grupları da kararlarda söz sahibi olabilmektedir. 2001'de uygulamaya konan hükümet reformlarıyla dış politika da dahil olmak üzere pek çok alanda başbakanın rolü güçlendirmiş, bu sebeple Başbakanlık Ofisi'nin adına referans yapılarak *Kantei* etkisinden bahsedilmeye başlanmıştır. Başbakandan sonra en etkili ikinci kişi (bakan olmamasına rağmen) kabine baş sekreteri haline gelmiştir. Bakanlar Kurulu toplantıları sırasında başbakan yeni politikalar önerme ve kabine baş sekreteri ise yeni politikaların hazırlanması ve koordinasyonuna öncülük etme hakkını elde etmiştir. Dolayısıyla başbakanın dışişleri bakanının tam desteğini almayan dış politika uygulamalarına gitmesi mümkün hale gelmiştir. Yasa tasarıları, uluslararası anlaşmalar ve bakanlar kurulu kararlarını hazırlamak ve gerektiğinde mevzuat hakkında danışmanlık yapmakla görevli Kabine Yasama Bürosu, anayasaya aykırılık tartışmalarında da temel başvuru mercii olması sebebiyle bir diğer önemli kurumdur.

Bu yapıyı göz önünde bulunduran Abe, öncelikle Kabine Baş Sekreteri olarak yakın ilişkisi olduğu Yoşihide Suga'yı, Kabine Yasama Bürosu'nun başına da İçiro Komatsu'yu, Komatsu'nun hastalığı sebebiyle istifası sonrası yine kendisine yakın bir isim olan Yusuke Yokobatake'yi atayarak bu kurumların desteğini garantilemiştir. Nitekim Japon anayasasının yeniden yorumlanmasını değerlendirmek üzere oluşturulan 13 uzmanın yer aldığı komisyonun sunduğu rapor hükümet tarafından benimsenmiş ve parlamentoya sunulmuştur. Bu noktada Abe'nin kabinesinin büyük oranda *Nippon Kaigi* adı verilen, dini grup temsilcileri ile elitlerden oluşan iki farklı grubun birleşiminden oluşan, aşırı milliyetçi siyaset dışı bir yapının üyesi olduğunu belirtmek gerekmektedir. Yaklaşık 40.000 üyeye sahip bu oluşum, imparatorluk çatısı altında geleneklerine bağlı ve büyük güçler arasındaki yerini almış bir Japon hedeflemektedir (Kato, 2014). Dolayısıyla söz konusu raporun kabulüne ilişkin kabine içinde uzlaşmayı sağlamak kolay olmuştur.

Dışişleri Bakanlığı'na bakıldığında, dışişleri bürokrasisinin farklı ekolleri temsil eden ve çoğunlukla rekabet halinde gruplardan oluştuğu görülmektedir ki bunlardan en önemli ikisi Amerikan ve Çin ekolüdür. Öz Savunma Kuvvetleri'nin ortak meşru müdafaa adına ülke dışındaki

askeri operasyonlara katılımına izin veren yorumu benimseyerek, Dışişleri Bakan Yardımcısı Yaçi Şotaro'nun girişimleri ve Çin ekolüne tabi diplomatların geri plandaki görevlere getirilmesi sonucu dışişleri bürokrasisinde ön plana çıkan Amerikan ekolünün desteği önemlidir. Böylece II. Dünya Savaşı sonrası dış politika tercihini büyük oranda statükodan yana kullanmış ve değişikliklere sıcak bakmayan Dışişleri Bakanlığı'nın muhalefeti engellenmiştir.

Söz konusu değişiklik önerisi Abe'nin partisi olan iktidardaki LDP içerisinde de bölünmelere yol açmıştır. Şubat 2014'teki LDP Yürütme Kurulu toplantısında kıdemli hukukçular, Abe'yi kolektif meşru müdafaa hususunda partiye danışmadan Bakanlar Kurulu kararı almakla eleştirmişlerdir (Hirose, 2014). Bu bölünme partinin gerçekleştirdiği çalışma oturumlarında da kendini göstermiş, Dışişleri Bakanı Fumio Kişida ve Savunma Bakanı Mitsunori Onodera gibi güvercin kanadın temsilcileri ile Parti Genel Sekreteri, Yürütme Kurulu Başkanı ve Siyasi İşler Konseyi Başkanı gibi şahin kanadın temsilcileri ayrı ayrı çalışma oturumları düzenlemiştir (Hirose, 2014). Abe parti üyelerini muhalefeti kolektif meşru müdafaa'nın sadece Japonya'nın yakın çevresini kapsayacağı ve minimum güç kullanılacağı taahhüdüyle yumuşatmıştır. Parlamentoda yapılacak oylama açısından Abe'nin aşaması gereken bir diğer engel iktidar ortağı Komeito Partisi'nin muhalefeti olmuştur. Budist yapılanma Soka Gakkai tarafından desteklenen bu parti, çizgisi itibariyle barışçıl anayasaya sıkı sıkıya bağlıdır. Hatta Parti Başkanı Natsuo Yamaguchi anayasanın yeniden yorumlanmasına "kesinlikle karşı olduğunu" deklare etmiştir. Fakat Abe'nin sağ eğilimli iki küçük muhalefet partisi olan Senin Partin ve Japon Restorasyon Partisi'ni "sorumlu muhalefet partileri" olarak nitelendirip, gerektiğinde Komeito yerine bu partilerle koalisyona gidilebileceği mesajı sonrası Komeito, Öz Savunma Kuvvetleri'nin ülke dışında görevlendirmelerinin bazı kısıtlamalara tabi olması şartıyla hükümete destek vermiştir (Wakefield, 2016, s. 5). Komeito'nun önerdiği, hükümetin de kabul ettiği bu şartlar: ülke dışındaki görevlendirmenin uluslararası hukuka uygun olması (BM kararına istinaden görevlendirme), sivil kontrol ve kamuoyu desteğinin gözetilmesi (istisnasız her görevlendirme için parlamento onayının aranması), Öz Savunma Kuvvetleri personelinin can güvenliği için gereken tüm önlemlerin alınmasıdır (Japan Times, 2015). Sonuç olarak uzlaşımın sağlanmasıyla 16 Temmuz 2015 tarihinde alt meclisten geçen yasa teklifi, 19 Eylül 2015'te de büyük tartışmaların ardından üst meclisten geçerek yasalaşmıştır.

Son aşama olan yeni politikanın uygulanması hususunda henüz net bir değerlendirme yapmak mümkün değildir. Mart 2016'dan itibaren uygulanmaya başlanan Barış ve Güvenlik Yasası kapsamında Öz Savunma Kuvvetleri Hint Okyanusunda deniz haydutluğuyla mücadele, Güney Çin Denizi üzerinde hava devriyesi ve ortak askeri tatbikatlar dışında herhangi bir faaliyet gerçekleştirmediğinden, bu yasanın dış politika üzerindeki etkisini değerlendirmek henüz mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte, Japonya'nın Filipinler ile savunma ekipmanı ve teknoloji transferi konusunda imzaladığı anlaşmayla güvenlik ortaklığını geliştirmesi, Avustralya ile güvenlik ve savunma anlaşmaları imzalayarak ortak tatbikat düzenleme kararı alınması, Hindistan ile gerçekleştirilen Asya-Afrika Büyüme Koridoru projesinin yanı sıra "Malabar 2017" adlı ABD'nin öncülüğündeki ortak deniz tatbikatına katılım ve güvenlik ilişkilerinin artırılma girişimleri söz konusu değişimin yansımalarıdır.

Dış Politikadaki Değişimin Boyutu

Karar alma süreci sonunda ortaya koyulan dış politika değişikliğinin boyutu Hermann modeli çerçevesinde değerlendirildiğinde, Öz Savunma Kuvvetleri'nin rolünü artırma ve askeri gücü geliştirme kapsamındaki girişimler göz önünde bulundurularak bir "program değişiminin" ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Zira her ne kadar anayasal sınırlar içerisinde de olsa, dış politikada Japonya'nın diplomatik ve ekonomik yöntemlerin yanı sıra gerektiğinde askeri araçları da kullanabilme olasılığı artmaktadır. Kolektif meşru müdafaa hakkı Japonya'nın askeri güç kullanma sınırlarını genişletmekte ve Tokyo'ya diğer ülkelerle daha kapsamlı güvenlik temelli işbirliği geliştirme imkanı sağlamaktadır. Örneğin, 2012'den beri Güney Sudan'da altyapı çalışmalarına destek olmak ve insani faaliyetlere destek olmak için bu ülkede bulunan Japon personel sadece kendilerine korumak için silah kullanabilmekteydi. Barış ve Güvenlik Yasası ile birlikte, herhangi bir saldırı durumunda Japon askerleri, BM personelini veya çeşitli sivil toplum kuruluşlarının personelini korumak ve kurtarmak için de silah kullanma olanağına sahip olmuştur.

Ancak "problem/amaç değişikliği", Japon dış politikasındaki söz konusu değişimi daha iyi tanımlamaktadır. II. Dünya Savaşı sonrası Japon dış politikasını şekillendiren Yoşida doktrini, ABD'nin güvenlik şemsiyesi altında Japonya'nın ekonomik gelişimini ön planda tutmaktaydı. Soğuk Savaş sonrası değişen konjonktüre uygun olarak ülkenin askeri gücünü artırma amaçlı olarak bu doktrinde değişimler meydana geldiyse de

Abe'nin göreve geldikten sonraki girişimleri, dış politikanın amacındaki değişimi net olarak ortaya koymaktadır. Abe'nin dış politikasının hedefi, Japonya'ya yeniden büyük güç statüsü kazandırmak ve Çin'in bölgedeki nüfuzunu dengelemektir. Bu kapsamda ülkesinin gücünü artırma maksatlı girişimlerde bulunmaktadır ki bunun en son örneklerinden biri de Barış ve Güvenlik Yasasıdır. Abe'nin dış politika amacıyla paralel olarak temel hedefi, ülkenin askeri gücünü sınırlayan, dolayısıyla da dış politikada Japonya'nın inandırıcılığına ve caydırıcılığına gölge düşüren anayasanın 9. maddesinin değişmesidir. Mayıs 2017'de anayasanın yürürlüğe girişinin 70. yıldönümü için yayımladığı mesajında 2020'ye kadar yenilenmiş bir anayasa görmek istediğini açıkça ifade etmiştir (Osaki ve Kikuchi, 2017). Daha önce de LDP hükümetleri anayasanın revizyonu için girişimlerde bulunmuş, fakat halkın büyük çoğunluğunun karşı çıkması sebebiyle bu konuda ciddi adım atmaktan kaçınmışlardır. 2018 itibariyle halkın %54'ünün anayasa değişikliğine karşı olmasına rağmen (Kyodo News, 2018), Abe hükümetinin revizyon ısrarı, dış politikadaki temel amacın değiştiğinin (ulusal gücün tüm unsurlarına sahip bir büyük güç haline gelme) başlıca kanıtıdır.

Sonuç

II. Dünya Savaşı'nda uğradığı yenilgi sonucu ABD tarafından işgal edilen Japonya, bu ülke tarafından hazırlanan yeni anayasayı kabul etmek zorunda kalmıştır. Japonya'nın silahlı kuvvet bulundurmasını ve savaş ilan etme hakkını elinden alan bu anayasa, ülkenin dış politikasına da kaçınılmaz olarak sirayet etmiş ve ekonomi odaklı, düşük profilli bir nitelik kazanmasına neden olmuştur. Uluslararası sistemdeki değişikliklere bağlı olarak zaman içinde –özellikle Soğuk savaş sonrası– bu politikada değişimler olmasına ve proaktif bir dış politikaya geçiş maksatlı önemli girişimler gerçekleştirilmesine rağmen, bu yöndeki en kayda değer değişim 2012'de göreve gelen Başbakan Abe döneminde gerçekleştirilmiştir.

Abe döneminde ortaya konan dış politikanın mahiyetine anlamak adına Hermann'ın dış politika değişim modeli kullanıldığında, öncelikle değişime yol açan kaynakların lider ve bürokrasi olduğu görülmektedir. Başbakan Abe'nin siyasi çizgisi, görüş ve hedefleri dış politikada değişime sebebiyet vermiştir. Abe'nin kendisine yakın görüşteki kişilere kilit kurumlarda verdiği yetkiler, genel eğilimi değişime direnmek olan bürokrasiyi etkilemiş ve dış politika değişimini desteklemesini sağlamıştır. Japonya'da bürokrasinin politika üzerindeki etkisinin pek

çok ülkeye kıyasla daha fazla olduğu göz önüne alındığında, bürokrasinin desteğinin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Karar alma sürecinde de mevcut politikaların değiştirilerek Japonya'nın dış politikadaki hareket kabiliyetinin artırılması hususunda uzlaşının sağlanmasında, bu destek ciddi ehemmiyet arz etmiştir. Hermann modeli çerçevesinde gerçekleştirilen analiz sonucu, Abe'in 2013'ten itibaren ortaya koyduğu dış politika uygulamalarının gerek "program değişimi" gerekse "problem/amaç değişimini" beraberinde getirdiğini söylemek mümkündür. Zira Barış ve Güvenlik Yasası başta olmak üzere ortaya konan uygulamalar, hem kullanılan dış politika araçlarında hem de dış politikanın temel hedefinde değişiklik yaratmıştır. Japonya yaygın olarak kullandığı diplomatik ve ekonomik dış politika araçlarının yanı sıra askeri unsurlara başvurma potansiyelini daha önce olmadığı kadar artırmış, "ekonomik dev, siyasi cüce" olmaktan çıkma hedefi, uluslararası sistemin büyük güçleri arasında yer alma amacına dönüşmüştür. Bu amaç doğrultusunda Abe yönetimi büyük bir gücün sahip olması gereken güç unsurlarının tümünü elde etmeyi hedeflemektedir ki bu hususta karşısına temel engel olarak çıkan anayasanın 9. maddesinde de değişikliğe gitmeyi planlamaktadır.

Kaynakça / References

Abe, S. (2007). *Towards a beautiful country: My vision for Japan*. New York: Vertical.

Abe, S. (2012). Asia's democratic security diamond, *project syndicate*. Retrieved from <https://www.project-syndicate.org/commentary/a-strategic-alliance-for-japan-and-india-by-shinzo-abe?barrier=accessreg>

Akçadağ, E. (2010). Yumuşak güç Japonya'nın sert güç arayışları. *Bilge Strateji*, 2(3), 1-28.

Akimoto, D. (2016). Exercising the right to collective self-defense? An analysis of "Japan's peace and security legislation". *ZJapanR*, 41, 137-163. Retrieved from <http://publications.nichibun.ac.jp/region/d/NSH/series/symp/2017-03-31/s001/s025/pdf/article.pdf>

Alagöz Akçadağ, E. (2015). Japonya'nın yeni güvenlik yasası: Pasifizmin sonu mu?. Bilgesam. <http://www.bilgesam.org/incele/2178/-japonya-nin-yeni-guvenlik-yasasi--pasifizmin-sonu-mu-/#.WskN6tRubIU>

Annual White Paper. (2014). Defense of Japan. Retrieved from <http://www.mod.>

go.jp/e/publ/w_paper/pdf/2014/DOJ2014_2-1-2_web_1031.pdf

Aoki, M. (2015). Abe wants to enable SDF to rescue citizens overseas. *Japan Times*.

Berkofsky, A. (2012). *A Pacifict constitution for an armed empire*. Milano: Franco Angeli.

Bowen, R. W. (1992). Japan's foreign policy. *Political Science and Politics*, 25(1), 57-73.

Buzan, B. & Waever, O. (2003). *Regions and powers-The structure of international security*. New York: Cambridge University Press.

Goldmann, K. (1988). *Change and stability in foreign policy: The problems and possibilities of detente*. Princeton: Princeton University Press.

Hermann, C. F. (1990). Changing course: When governments choose to redirect foreign policy. *International Studies Quarterly*, 34, 3-21.

Hirose, S. (2014). Shinzo Abe's biggest enemy: the LDP. *The Diplomat*. Retrieved from <https://thediplomat.com/2014/04/shinzo-abes-biggest-enemy-the-ldp/>

Holsti, K. (1982). *Why nations realign: Foreign policy restructuring in the postwar world*. London: Allen & Unwin.

Hughes, C. (2015). *Japan's foreign policy and security policy under the Abe Doctrine*. London: Palgrave.

Japan Times. (2015). Komeito agrees to permanent law on dispatch of SDF.

Japanese Constitution. (1947). Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html

Kato, N. (2014). Tea party politics in Japan. *New York Times*.

Kusunoki, A. (2017). The debate on Japan's foreign and security policy during "The lost two decades". *International Research Center fo Japanese Studies*. Retrieved from <http://publications.nichibun.ac.jp/region/d/NSH/series/symp/2017-03-31/s001/s025/pdf/article.pdf>

Kyodo News. (2018). Abe Cabinet support rate up, 54% against Constitution revision: Poll.

Leake, N. (2014). *The evolving relations of Japan and India*. (Master Dissertation, Naval Postgraduate School, California). Retrieved from <https://calhoun.nps.edu/>

bitstream/handle/10945/44603/14Dec_Leake_Robert.pdf?sequence=1

Lee, P. (2014). US signs off on Japanese collective self defense. *International Policy Digest*. Retrieved from <https://intpolicydigest.org/2014/02/12/u-s-signs-off-on-japanese-collective-self-defense/>

Library of Congress. (2017). Japan: Interpretations of Article 9 of the constitution. Retrieved from <https://www.loc.gov/law/help/japan-constitution/interpretations-article9.php>

Liff, A. (2017). Policy by other means: Collective self-defense and the politics of Japan's postwar constitutional reinterpretations. *Asia Policy*, 24,139-172

Osaki, t. & Kikuchi, D. (2017). Abe declares 2020 as goal for new constitution. *Japan Times*.

Pugliese, G.(2017). Kantei diplomacy? Japan's hybrid leadership in foreign and security policy. *The Pacific Review*, 30(2), 152-168.

Rosenau, J. N.(1981). *The study of political adaptation: Essays on the analysis of world politics*. New York: Nichols Publishing.

Samuels, R. J. (2011). *Securing Japan: Tokyo's grand strategy and the future of East Asia*. Ithaca: Cornell University Press.

Security Treaty between Japan and the United States of America. (1951). Retrieved from <http://worldjpn.grips.ac.jp/documents/texts/docs/19510908.T2E.html>

Wakefield, B. (2014). Abe's Law: Domestic dimensions of Japan's collective self-defense debate. In Shihoko Goto (Ed.), *Japan's Vision for East Asia* (pp. 44-60). Washington: Wilson Center.

Summary

The end of the Second World War was a turning point for Japan, which was dictated a new constitution by the US occupation. The notorious article 9 of this constitution, stating that states that “Japanese people forever renounce war as a sovereign right of the nation and threat or use of force as a means of settling international disputes”, inhibits Japan’s transformation into a normal foreign policy actor. This legal framework led Japan to maintain a low diplomatic profile, focus on economic development and rely on the military alliance with US. The 1951 US-Japan security treaty stationed US troops on Japanese territory for the defense of Japan and give Tokyo the right to develop limited military capabilities only for internal purposes. However, the changing international conjuncture and growing regional security challenges led Japan to gradually change its strategic calculus and to move towards normal foreign policy. Since the early 1990s Japan has participated in several UN peacekeeping operations. The Japanese Self-Defense Forces have also been deployed in a non-combat role in post-war Iraq in 2004 and in an anti-piracy mission in the Gulf of Aden since 2009. These initiatives demonstrate Japan’s move from largely a reactive to a very proactive foreign policy.

Nevertheless, the reforms promoted by Prime Minister Shinzo Abe, who took office for a second time in 2012, represent the most radical change in Japan’s foreign and security policy since the end of the Second World War. In line with his objective to return Japan to great power status, Abe has increased the limited defense budget, established the National Security Council, discarded a nearly half-century ban on the export of weapons and military hardware and revised the US-Japan Guidelines for Defense Cooperation. Yet, the ‘core’ of Abe’s security reforms targeted Japan’s self-imposed ban on the exercise of collective self-defence. The Legislation for Peace and Security, which was approved by Japan’s parliament in 2015, allows Japan to exercise its right to collective self-defense by deploying its military to respond to an attack against a friendly foreign country under three conditions: the attack results in a threat to Japan’s survival, no other appropriate means are available and the use of force is limited to the minimum necessary.

The aim of this article is to discuss the major factors driving change in Japan’s foreign policy under Abe period and to investigate whether these foreign policy practices -especiallythe exercise of collective self-defence-constitute a fundamental change in Japan’s foreign policy.For this end, it

is necessary to clarify the issue of continuity and change in foreign policy and to illustrate different dimensions of foreign policy change. Within this framework, this study uses Charles F. Hermann's model for foreign policy change in terms of outcomes, which allows analyzing the sources of change, the intermediate step of decision-making and the level of change.

The first part of the study consists of the theoretical framework in which Hermann's model of foreign policy change is discussed. The second part makes an outlook of Japan's foreign policy since the end of the Second World War. The following part focuses on Abe's foreign policy practices after taking office for the second time in 2012. The article then analyzes this foreign policy change through applying Hermann's model. Within this framework, this study first examines Abe's leadership, bureaucratic advocacy and regional security complex as major sources of change. Then, it draws a picture of decision making process which fundamentally controls the direction of foreign policy change. Finally it argues that the purpose of the original policy has changed, in other words, there is a change in the ends/goals.